

Nr 6.

Ankom till Riksdagens kansli den 11 februari 1910 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning till direktionen för Mariefreds sjukstuga af visst Gripsholms slott tillhörande område.

(1. A.)

I en till Riksdagen den 3 december 1909 aflåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 2, har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för samma dag föreslagit Riksdagen besluta,

dels att ett å en af ingenjören M. Nyström år 1907 upprättad karta med röda gränslinjer utmärkt område a, b, c, d, innehållande 31 ar 77 kvadratmeter, må få från den för Gripsholms slott undantagna del af Gripsholms kungsladugård afsöndras och försäljas till Södermanlands läns landsting mot en köpeskilling af 217 kronor 90 öre samt under villkor i öfrigt såväl att de med lagfart å området förenade kostnader skola bestridas af köparen ensam som ock att blifvande ägare af området skall, där så påfordras, uppsätta och för all framtid underhålla stängsel i områdets gräns mot kronans mark,

dels ock att till statskontoret skola inlevereras och af detta ämbetsverk förvaltas de medel, som genom försäljningen inflyta, samt till Gripsholms slotts kassa från statskontoret öfverlämnas den årliga afkastningen af medlen, med rätt för slottskassan att disponera öfver denna afkastning.

Till stöd för förevarande framställning har departementschefen enligt ofvanberörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Enligt riksmarskalksämhetets skrifvelse den 14 maj 1875 till intendenten för Gripsholms slott har å Gripsholms slott tillhörande ägor

upplåtits kostnadsfri byggnadsplats för ett mindre sjukhus för Mariefreds stad och kringliggande närmaste kommuner. Under erinran härom har direktionen för Mariefreds sjukstuga — som sjukhuset benämnes — i en af riksmarskalksämberet med underdånig skrifvelse den 10 februari 1908 öfverlämnad skrift gjort underdånig framställning om inköp af nuvarande sjukhustomten och ett därtill gränsande område. I öfverlämnade skrift anför direktionen, att ifrågavarande sjukhus, som år 1875 kom till stånd genom frivilliga bidrag från enskilda personer samt till någon mindre del genom anslag från landstinget och närliggande kommuner, allt sedan dess varit till stort gagn för ortens befolkning, särskildt för de mindre bemedlade. Under sista tiden hade emellertid sjukstugans utrymme visat sig otillräckligt och byggnaden motsvarade numera till sin inredning ej heller en nyare tids fordringar och anspråk, hvilket allt gjort en om- och tillbyggnad af sjukstugan nödvändig.

I detta afseende åberopade direktionen Södermanlands läns landstings ansökningen bifogade handlingar för år 1907, af hvilka handlingar inhämtas, att landstingets revisorer i sin öfver 1906 års förvaltning afgifna revisionsberättelse anmärkt, bland annat, att antalet sängar vid sjukstugan vore otillräckligt och att de tvenne sjuksalarnas utrymme vore för ringa i förhållande till antalet i dem inrymda sjuksängar, i följd hvaraf det syntes revisorerna nödigt, att en tillbyggnad af sjukstugan ägde rum; att direktionen i anledning af nämnda anmärkningar och till afhjälpan af åtskilliga andra bristfälligheter gått i författning om uppgörande af ritning och kostnadsförslag till en erforderlig tillbyggnad af sjukstugan; samt att, sedan vid landstinget motion väckts därom, att landstinget skulle anslå medel för nämnda ändamål, landstinget på grund däraf och af vissa andra framställningar tillsatt en kommitté med uppdrag att utarbета förslag till ordnande af lasarett- och sjukstugeväsendet i dess helhet inom länet. Enligt hvad den af landstinget tillsatta lasarettskommittén meddelat, kunde landstinget emellertid icke förväntas vilja nedlägga några afsevärdare kostnader å sjukstugan, utan att densamma blifvit landstingets egendom; och hade kommittén i anledning häraf hos direktionen gjort framställning, huruvida sjukstugan kunde öfverlämnas till landstinget jämte fri och egen, för eventuell utvidgning tillräckligt stor tomt.

På grund häraf och då, såsom direktionen i den underdåniga ansökningen fortsätter, direktionen icke såge sig i stånd att med sjukstugans begränsade tillgångar själf verkställa ifrågavarande om- och tillbyggnad, hemställer direktionen, att Eders Kungl. Maj:t täcktes medgifva Mariefreds sjukstuga rätt att efter värdering af sakkunniga personer få

enligt en af ingenjören M. Nyström år 1907 upprättad karta lösa ett å kartan med röda streck inneslutet område a, b, c, d, utgörande 31 ar 77 kvadratmeter, som vore erforderligt för sjukstugans ombyggnad och sjukvårdsinrättningens tidsenliga anordnande, och att, efter det sjukstugan erlagt den uppskattade värdesumman, det ifrågavarande området måtte få afsöndras från Gripsholms slott och med full äganderätt öfverlätas till Mariefreds sjukstuga.

Af riksmarskalksämbetet har tillika öfverlämnats, förutom andra handlingar och ofvanberörda karta, yttrande i ärendet af ståthållarämbetet å Gripsholms slott, som tillstyrkt bifall till ansökningen och därvid åberopat ett värderingsinstrument rörande områdets värde. Enligt denna värdering, som verkstälts af landtbrukaren Gust. Lind och länsmannen Emil Lennmalm, slutar områdets värde å 217 kronor 90 öre, däri 24,95 ar backe och byggnadsplats ingå, efter 6 öre för kvadratmetern, med 149 kronor 70 öre samt 6,82 ar åker, efter 10 öre för kvadratmetern, med 68 kronor 20 öre.

För egen del har riksmarskalksämbetet hemställt, att Eders Kungl. Maj:ts täcktes föreslå Riksdagen medgifva, att Mariefreds sjukstuga finge med äganderätt förvärfva ifrågavarande område att användas för sjukstugans ombyggnad och sjukvårdsinrättningens tidsenliga ordnande mot en köpeskilling af 217 kronor 90 öre samt under villkor att köparen ensam bestrede de med lagfart å området förenade kostnader.

Uti infordradt underdånigt utlåtande af den 22 maj 1908 har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Södermanlands län tillstyrkt bifall till ansökningen samt i samband därmed öfverlämnat utdrag ur protokollet, hållet vid sammanträde med direktionen för Mariefreds sjukstuga den 28 därförutgångna mars. Af detta protokollsutdrag framgår, att direktionen icke hade något att erinra emot den gjorda värderingen, utan vore, för sjukstugans räkning, villig erlagga den uppskattade summan för det ifrågavarande området.

Efter erhållen nådig befallning har därefter medicinalstyrelsen den 20 februari 1908 afgifvit underdånigt utlåtande, däri styrelsen, då det för sjukstugans förvaltning borde vara fördelaktigt, att sjukstugotomten vore i landstingets ägo, tillstyrkt bifall till ansökningen, synnerligast som anslag till en välbehöfelig om- och tillbyggnad af sjukstugan syntes vara beroende på bifall till framställningen.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Södermanlands län har sedermera inkommit med infordradt yttrande i ämnet från 1908 års landsting, däruti landstinget tillstyrkt bifall till ifrågavarande framställning.

Slutligen har statskontoret efter erhållen nådig remiss i underdånig skrifvelse den 20 mars 1909 förklarat sig icke hafva något att erinra mot den ifrågasatta försäljningen.

För egen del finner jag goda skäl tala för, att ifrågavarande område varder med äganderätt upplåtet till den, som för sjukväsendets räkning ämnar vidare utnyttja detsamma. Af handlingarna framgår emellertid, att ett sådant utnyttjande förutsättes skola ske icke af sökanden, direktionen för Mariefreds sjukstuga, utan af Södermanlands läns landsting. Under sådana förhållanden synes mig lämpligt, att området utan omgång försäljes direkt till landstinget. De ekonomiska uppoffringar af sjukstugan, som kunna fordras för landstingets öfvertagande af sjukhusinrättningen, blifva naturligen hvarken större eller mindre, om köpeskillingsmedlen för området inlevereras omedelbart eller genom landstinget till kronan.» Under åberopande i öfrigt af hvad departementschefen förut samma dag i tillämpliga delar anført i fråga om försäljning af förra Djurgårdsinspektorsbostället Vik nr 1 (prop. nr 3) samt med tillkännagifvande, att ifrågavarande område tillhörde den för Gripsholms slott undantagna del af den i öfrigt för statsverkets räkning utarrenderade Gripsholms kungsladugård om 9 mantal, hemställde departementschefen om aflåtande af nu ifrågavarande proposition.

*Utskottets
yttrande.*

Som den föreslagna försäljningen af ifrågavarande område synes utgöra förutsättning för åvägabringande af en välbehöflig om- och tillbyggnad af det därpå uppförda sjukhuset — Mariefreds sjukstuga — samt utskottet icke funnit anledning till erinran emot vare sig de villkor, hvarunder försäljningen skulle äga rum, eller köpeskillingen eller hvad som föreslagits i afseende å dispositionen däraf, hvilket öfverensstämmer med hvad Riksdagen förut i liknande fall beträffande annan kronans jord beslutat, får utskottet, som tagit del af ofvanberörda karta öfver området, hemställa,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 11 februari 1910.

På jordbruksutskottets vägnar:

THEODOR ODELBERG.